

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี
กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม*
THE YOUTH'S POLITICAL AWARENESS IN HIGHER EDUCATION
INSTITUTION, AT THONBURI DISTRICTIN, BANGKOK,
BY BUDDHADHAMMA APPLICATION

พระปังกกร ปภงกโร, วชรินทร์ ชาญศิลป์, อนุภูมิ โชวเกษม

Phra Paphangkron Paphangkaro, Vacharin Chansilp, Anuphum Sokasem

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: kitipat4020@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนไทยในสถาบันอุดมศึกษา 2. เปรียบเทียบการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษาโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3. นำเสนอการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยแบ่งเป็น 1. การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 356 คน และ 2. การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 9 คน ครอบคลุมทั้งนักวิชาการ ผู้นำชุมชน และเยาวชน เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา เครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.841

ผลการวิจัยพบว่า 1. การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากความรู้ทางการเมือง การมีส่วนร่วม และการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง 2. การเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษาไม่มีผลต่อระดับความตื่นตัวทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยและ 3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมผ่านแนวทางของอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความตระหนักรู้ทางการเมืองในหมู่เยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การตื่นตัวทางการเมือง; เยาวชน; สถาบันอุดมศึกษา; หลักพุทธธรรม

Abstract

The research aims to 1. study the political awareness of Thai youth in higher education institutions, 2. compare the political awareness of youth in higher education institutions classified by personal factors, and 3. present the political awareness of youth in higher education institutions. This research is a mixed method research, divided into 1. quantitative research using a questionnaire with a sample group of 356 students from the Faculty of Humanities and Social Sciences, Thonburi Rajabhat University, and 2. qualitative research using in-depth interviews with 9 key informants, including academics, community leaders, and youth, to analyze the descriptive content. The research instrument was reviewed by experts and had a questionnaire reliability of 0.841.

The research results found that: 1. The overall political awareness of youth is at a high level, ranked by political knowledge, participation, and political news awareness. 2. The results of the comparison by personal factors found that gender, age, and education level did not significantly affect the level of political awareness. Therefore, the research hypothesis was accepted. 3. The application of Buddhist principles through the four bases of influence: chanda, diligence, citta, and investigation help promote participation behavior, responsibility. and effectively raise political awareness among youth.

Keywords: Political Awareness; Youth; Higher Education Institutions; Buddhist Principles

บทนำ

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนไทยในปัจจุบันที่ส่งผลต่อปัจจัยทางการเมือง โดยการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการปกครองในทุกระดับอย่างกว้างขวาง อาทิ การเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่นโดยไม่กระทำการละเมิดต่อร่างกายหรือสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลอื่น ให้ความเคารพกฎเกณฑ์ของสังคมทุกระดับ รู้ถูก รู้ผิด รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย มีจิตใจเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงต่อผู้อื่นและมีจิตสำนึกในกิจกรรมของส่วนรวม เป็นต้น หากเยาวชนได้มีส่วนส่งเสริมและ

สนับสนุนให้คนในสังคมหรือชุมชนนำเอาหลักการของประชาธิปไตยมาประพุดติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต จนกลายเป็นเรื่องปกติหรือความเป็นนิสัยในชีวิตประจำวันจะเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตยในสังคมไทยให้เข้มแข็งมากขึ้น

การมีส่วนร่วมของเยาวชนในกิจกรรมทางการเมืองภายในสถานศึกษาเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมสาธารณประโยชน์และสร้างสรรค์สังคม โดยสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ที่มุ่งพัฒนาเยาวชนให้มีแนวคิดประชาธิปไตย เคารพสิทธิผู้อื่น ปฏิบัติตนตามกฎหมาย และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชน เป็นหนึ่งในกลไกที่เปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยกิจกรรมทางการเมืองของเยาวชนได้รับอิทธิพลจากหลายสถาบัน เช่น โรงเรียน ครอบครัว สื่อ ศาสนา พรรคการเมือง กลุ่มเพื่อน และชุมชน ซึ่งล้วนมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560 แบ่งเนื้อหาเป็น 3 หมวด โดยกำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน (เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และเยาวชนอายุ 18-25 ปี) ให้ได้รับโอกาสพัฒนาอย่างเท่าเทียม ทั้งด้านจริยธรรม ทักษะชีวิต และการมีส่วนร่วมในสังคม โดยเฉพาะในกิจกรรมทางการเมืองที่ส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตย ความเชื่อมั่นในหลักสิทธิมนุษยชน และการยอมรับความแตกต่างในสังคมอย่างสร้างสรรค์ (วัฒนา เสงี่ยมพร, 2555)

การให้ความสำคัญกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนมีความสำคัญเพราะถือเป็นตัวแปรมีผลต่อพฤติกรรมของเยาวชนในแง่ทางการเมือง โดยเฉพาะการตื่นตัวทางการเมืองที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรมสังคม เช่น ความเชื่อเรื่องสถานะของคนในสังคมที่ลดหลั่นแตกต่างกัน รวมถึงการสอนให้เคารพอาวุโส ฉะนั้น ความเสมอภาคในแง่ประชาธิปไตยจึงเป็นสิ่งยอมรับได้ยาก หรือทัศนคติเรื่อง เวลา ในแง่ความอดทนอดกลั้น โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นเรื่องที่ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบ คือ การขาดความตื่นตัวทางการเมือง การเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อแบ่งสรรทรัพยากรมาแก้ปัญหาความต้องการได้ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2548)

ด้วยเหตุนี้กระบวนการกล่อมเกลาริเริ่มรู้ทางสังคมและการเมืองจึงมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างทัศนคติทางการเมือง โดยเฉพาะการอบรมในเรื่องความรู้ ค่านิยม และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เรียกว่า อาตมมันทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic Political Self) ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมืองมากน้อยได้เข้ามาตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ต่างกับอดีตที่ผ่านมา

ประชาชนมีความรู้สึกว่าการบริหารราชการแผ่นดินเป็นหน้าที่ของรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียว (ลิขิต ธีรเวคิน, 2548)

ดังที่ทฤษฎีทางตะวันตกเกี่ยวกับความสำคัญในการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนและประชาชนได้พยายามแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองและพยายามผลักดันตนเองให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อกระตุ้นให้ตัดสินใจตามความต้องการของตัวเอง เมื่อระบบการเมืองไม่สามารถสนองตอบให้เป็นที่น่าพอใจได้ประชาชนก็จะเปลี่ยนการกดดันแบบ สันติมาเป็นแบบการใช้ความรุนแรงในทางการเมือง (สุจิต บุญบงการ, 2537)

ในบริบทดังกล่าว การประยุกต์หลักธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น อิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา) จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองของเยาวชนให้มีความลึกซึ้งและยั่งยืน โดยไม่ขัดแย้งกับเป้าหมายของรัฐหรือหลักประชาธิปไตย กลับเป็นการสร้างความสอดคล้องระหว่างคุณธรรมกับความรับผิดชอบของพลเมือง จากความสำคัญของบริบททางสังคมและแนวคิดทางศาสนาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนไทยในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยเน้นการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม เพื่อเสนอแนวทางที่สร้างสรรค์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยในปัจจุบัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2555)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนไทยในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี คือ เชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ประจำปีการศึกษา 2567 ที่มีอายุ 17-22 ปี จำนวน 3,233 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 356 คน จากการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน โดยแบ่งเป็นกลุ่ม จำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เยาวชน และผู้นำชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาโดยศึกษา ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.841

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 356 ชุด และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ต่อไป

4.2 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยขอหนังสือจากผู้อำนวยการ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช ถึงตัวแทนกลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการ หรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน อำนวยการเขต และผู้นำชุมชน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเก็บข้อมูลเชิงภาพ การสัมภาษณ์ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการสัมภาษณ์โดยเจาะจงคำตอบเฉพาะเรื่องตามจุดมุ่งหมาย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ สถิติพรรณนา ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมาน ใช้การทดสอบ T-Test และ F-Test (ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์และทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของ เยาวชน หากพบความแตกต่างจะใช้ LSD เปรียบเทียบรายคู่ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สำหรับข้อมูลคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) โดยเริ่มจากการจัดทำรายชื่อคำหรือข้อความและแบ่งเป็นหมวดหมู่เพื่อความสม่ำเสมอในการวิเคราะห์ และพิจารณาบริบทของข้อมูลโดยเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ต่อไปได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิจัย

1. ระดับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวม

หลักอิทธิบาท 4	ระดับการปฏิบัติ		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ฉันทะ พอใจในสิ่งจะพัฒนา	4.45	0.52	มาก
2. วิริยะ มุ่งมั่นในสิ่งที่พัฒนา	4.49	0.53	มาก
3. จิตตะ ตั้งใจพัฒนาพื้นที่	4.49	0.52	มาก
4. วิมังสา ทบทวนจากสิ่งที่พัฒนาเสมอ	4.53	0.51	มากที่สุด
โดยรวม	4.49	0.52	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนใน สถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรมตามหลักอิทธิบาท 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.52) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิมังสา ทบทวนจากสิ่งที่พัฒนาเสมอ ($\bar{X}=4.53$, S.D.=0.51) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านวิริยะมุ่งมั่นในสิ่งที่พัฒนา ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.53) ด้านจิตตะตั้งใจพัฒนาพื้นที่ ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.52) และ ด้านฉันทะพอใจในสิ่งจะพัฒนา ($\bar{X}=4.45$, S.D.=0.52) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการตื่นตัวทางการเมืองโดยภาพรวม

การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	ระดับการปฏิบัติ		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1.ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	4.46	0.54	มาก
2.ด้านการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง	4.51	0.40	มากที่สุด
3.ด้านความรู้ทางการเมือง	4.52	0.54	มากที่สุด
โดยรวม	4.50	0.49	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.49) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความรู้ทางการเมือง ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.54) และ ด้านการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X}=4.51$, S.D.=0.40) อยู่ในระดับ

มากที่สุด ส่วนด้านรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.54) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ 1 ใช้สถิติ t-test ในการความสัมพันธ์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig น้อยกว่า 0.05 และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัยที่	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	t-test/ F-test	ค่า Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
					เป็นไป	ไม่เป็นไป
1	เพศ	การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน	0.653	0.763	/	/
2	อายุ	การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน	3.904	0.050	/	/
3	การศึกษา	การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชน	2.060	0.303	/	/

จากตารางที่ 3 พบว่า เยาวชนที่มีเพศ อายุ และการศึกษา ต่างกันความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากยุคนี้เป็นยุคที่ก้าวหน้าต่อเทคโนโลยีรวมถึงการให้ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ตลอดจนถึงรู้จักยอมรับในการความเห็นทางการเมือง และมีความพอใจต่อนักการเมืองที่มีความซื่อสัตย์ สุจริตที่หาเสียงโดยการใช้สื่อที่หลากหลาย เป็นต้น

3. การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานครวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม จำแนกเป็น 1 หลักอิทธิบาท ได้แก่ ด้านฉันทะ ความพอใจ ด้านวิริยะ ความเพียรพยายาม ด้านจิตตะ ตั้งใจมั่น และด้านวิมังสา มั่นทนทวนเสมอ ดังนี้ 1. ด้านฉันทะ พอใจในสิ่งจะพัฒนา ความพอใจในนโยบายของพรรคการเมืองช่องทางในการเข้าถึงเยาวชน และมีความพอใจต่อนักการเมืองที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต การหาเสียงโดยการใช้สื่อที่หลากหลาย การแบ่งปัน การเสียสละ รวมถึงการอุทิศตนเพื่อประชาชนโดยแท้จริง 2. ด้านวิริยะ มุ่งมั่นในสิ่งที่จะพัฒนา ความพยายามค้นหาศึกษาข้อมูลที่เป็นจริง ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางทางการเมือง เนื่องจากยุคนี้เป็นยุคที่ก้าว

ทันต่อเทคโนโลยีรวมถึงการให้ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ตลอดจนถึงรู้จักยอมรับในการความเห็นทางการเมือง โดยสุจริต รวมถึงการดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ 3. ด้านจิตตะ ตั้งใจพัฒนาพื้นที่ จิตสำนึกที่ดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และติดตามข้อมูลข่าวสาร คอยสอดส่องการทำงานของรัฐบาลเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน และประเทศชาติโดยรวมชมชอบ เกิดความศรัทธาเชื่อมั่น 4. ด้านวิมังสา ทบทวนจากสิ่งที่พัฒนาเสมอ การสร้างนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน เนื่องจากมีบทบาทเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนและรัฐบาล โดยถือว่าเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายของรัฐบาล

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม พบว่า การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เยาวชนเริ่มมีความสนใจประเด็นทางการเมืองมากยิ่งขึ้นและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมนำเสนอแนะนโยบาย การสื่อสารผ่านโลกออนไลน์รวมถึง ความรู้ทางการเมือง การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี บุญเรือง (2564) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองในระดับสูง ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมในการเลือกตั้งทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญ หลักอิทธิบาท 4 มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย โดยมีความสัมพันธ์กับผลการเลือกตั้งทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของณฐมน หมวกิม (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนชาวไทย พบว่า การตื่นตัวทางการเมืองได้ 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้ คือ 1. การรับฟังข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ 2. การเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง 3. การเข้าร่วม กิจกรรมทางการเมือง 4. การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งทุกระดับไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติซึ่งมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง 5. การปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในสังคมประชาธิปไตย หัวใจสำคัญ คือ การเปลี่ยนหรือปลูกฝัง ทักษะคติให้เยาวชนและประชาชนเห็นว่าตนเป็นพลเมืองของสังคมไทย

2. การเปรียบเทียบการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขต
ธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า จากผลการทดสอบ
สมมติฐาน สามารถอธิบายได้ ดังนี้ เยาวชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตื่นตัว
ทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยรวมจำแนก
ตามเพศ อยู่ในระดับมาก อธิบายสรุปได้ว่า ในปัจจุบันเพศหญิงมีความสนใจเกี่ยวกับ
แนวคิดทางการเมือง การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการเก็บรายละเอียดในการนำเสนอข้อมูล
ข่าวสารทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาณัฐพงษ์ ขนดีโร (2563)
ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัด
ชุมพร ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นต่อปัจจัยการตื่นตัวทางการเมือง โดยรวม
ประชาชนมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยด้านนโยบายมีความสำคัญมากที่สุด
รองลงมาคือ ด้านสื่อสารมวลชน การหาเสียงของผู้สมัคร พรรคการเมือง และคุณลักษณะ
ของผู้สมัครตามลำดับ 2. ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา และรายได้แตกต่างกัน มีความ
คิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่เพศและอาชีพไม่ส่งผลต่อ
ความคิดเห็น 3. ปัญหาคือประชาชนเบื่อหน่ายการเมืองแบบเดิม ๆ คือ ผู้สมัครควรแสดง
วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสามารถฟังได้ นักการเมืองควรสร้างจุดเด่นในการหาเสียง พรรค
การเมืองควรมุ่งเน้นนโยบายแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และสื่อมวลชนควรนำเสนอข้อมูลที่เป็น
กลางและช่วยให้ประชาชนเข้าใจเรื่องการเมืองได้ดีขึ้น

3. แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของ
เยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า การตื่นตัวทางการเมือง
ของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ตามหลักอิทธิบาท 4
ประกอบด้วย 1. ฉันทะ 2. วิริยะ 3. จิตตะ และ 4. วิมังสา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การที่เยาวชน
ได้เรียนรู้ถึงเนื้อหา ข้อเท็จจริงและบริบททางสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาทำให้เกิด
มุมมองของทิศทางประชาธิปไตยไปในทิศทางในปัจจุบัน เกิดความคิดแทรกซ้อนนำมาซึ่ง
ประเด็นคำถามต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การนี้
อาจจะแนะนำให้เยาวชนรุ่นใหม่ใส่ใจและศึกษาแหล่งเรียนรู้ทางการเมือง ประวัติศาสตร์
การเมือง รวมถึงบริบทที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัยก่อนจะตัดสินใจแต่ละเรื่อง โดยเฉพาะ
ขนบธรรมเนียมประเพณีของวัฒนธรรมไทยจากฐานฐานรวมถึงข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์
สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาบรรจง ตีสรโณ (2560) ได้วิจัยเรื่อง ศึกษาการ
ประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ธรรม 4 ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรส
วิทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ อิทธิบาทธรรม 4 สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน
หลายด้าน เช่น การปฏิบัติธรรม การทำงาน การสอนหนังสือ หรือการดำเนินชีวิต โดย
ประกอบด้วยหลัก 4 ประการ ได้แก่ ฉันทะ การสร้างความพอใจในการทำงานและความ

ปรารถนาที่จะทำให้ดีขึ้น วิริยะ มีความขยันและความพยายาม จิตตะ มีความมุ่งมั่นไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค วิมังสา รู้จักใช้ปัญญาและการพิจารณาอย่างรอบด้านเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นอิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่ช่วยเสริมสร้างความสำเร็จในชีวิตทั้งด้านการทำงานและการพัฒนาตนเอง

องค์ความรู้จากการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม ตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1. ฉันทะ 2. วิริยะ 3. จิตตะ และ 4. วิมังสา ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพอธิบายได้ว่า การตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม พบว่า สามารถสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เป็นรูปธรรมได้จากการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ร่วมกับการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 9 คน กระบวนการสังเคราะห์ใช้กรอบแนวคิด อิทธิบาท 4 เป็นฐานหลัก โดยเชื่อมโยงพฤติกรรมของเยาวชนกับมิติของ

ความตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ ความรู้ การมีส่วนร่วม และการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ร่วมกันแล้ว พบว่า องค์ความรู้ที่ได้สามารถสังเคราะห์ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. มีความเสมอภาคและอิสรภาพเป็นลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย เยาวชนในเขตธนบุรีมีความพอใจในการเมืองมีความซื่อสัตย์ต่อการหาเสียงโดยใช้สื่อที่หลากหลาย เห็นว่านักการเมืองไม่ควรเอาเปรียบประชาชนและตั้งใจทำหน้าที่ของตนเพื่อประชาชน โดยแท้จริง และ การแบ่งปัน การเสียสละของนักการเมืองทำให้เกิดการพอใจแก่ประชาชน

2. การมีส่วนร่วมของเยาวชนในระบบการเมืองชัดเจน โดยเยาวชนเขตธนบุรีเห็นว่า นักการเมืองจะต้องยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของประชาชน รวมทั้งในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การติดตามข้อมูลข่าวสารการเมือง คอยสอดส่องการทำงานของรัฐบาลเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวม ซึ่งนักการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่างๆ

3. ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง โดยเยาวชนเขตธนบุรีเห็นว่านักการเมืองมีจิตสำนึกที่ดีต่อประเทศชาติทำให้เยาวชนเกิดการตื่นตัว จากข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับควรตั้งใจทำหน้าที่ของตนเพื่อประชาชนโดยแท้จริง มีพฤติกรรมของนักการเมืองที่มีความตั้งใจรับใช้ประชาชนหรือไม่ เกิดการตื่นตัวและเห็นว่า นักการเมืองมีความซื่อสัตย์ สุจริต รวมถึงมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4. การถ่ายทอดและขยายอุดมการณ์ทางการเมือง โดยเยาวชนเขตธนบุรีรู้จักติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้วยความพินิจวิเคราะห์ด้วยปัญญาพิจารณาสอดส่องการทำงานของรัฐบาลเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติโดยรวมในเรื่องนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ ด้วยความไม่อคติ และ พิจารณาเห็นว่านักการเมืองมีความคิดเห็นที่ดีต่อประชาชนเห็นว่านักการเมืองจะต้องยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเปิดช่องทางการสื่อสารทางการเมืองตามช่องทางต่าง ๆ มีจรรยาบรรณในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้มีความยุติธรรม

2. พรรคการเมือง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิพากษ์การดำเนินงานการพรรคการเมืองและรัฐบาล

3. ภาครัฐควรเปิดกว้างให้ประชาชนได้ศึกษานโยบายอย่างกว้างขวาง มีสิทธิเสรีภาพภายในกรอบที่เป็นธรรม การจัดกิจกรรมทางการเมืองอย่างมีเสรีภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาและดูแลแพลตฟอร์มการสื่อสารทางการเมืองที่เปิดกว้าง เช่น เว็บไซต์ กลุ่มออนไลน์ หรือศูนย์ข้อมูล เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข่าวสารทางการเมืองได้อย่างเป็นกลาง ตรวจสอบได้ และไม่ถูกบิดเบือน
2. พรรคการเมืองควรจัดเวทีเสวนา เวิร์กช็อป หรือระบบรับฟังความคิดเห็นออนไลน์ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนและเยาวชนสะท้อนข้อเสนอแนะ วิจัยนโยบาย หรือแสดงจุดยืนทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์
3. ภาครัฐควรจัดทำหลักสูตรการศึกษาทางการเมืองในโรงเรียนและชุมชน รวมถึงสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองของภาคประชาชนในพื้นที่สาธารณะ โดยกำกับดูแลให้ปลอดภัย เป็นธรรม และไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาอุปสรรคในการใช้นโยบายที่เกี่ยวกับการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา
2. ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของผู้สมัครทางการเมืองเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการตื่นตัวทางการเมือง
3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมความสนใจในการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของเยาวชน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐมน หวมกนิม. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนชาวไทย. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(38), 253-265.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2555). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผลิธัมม.
- พระมหาณัฐพงษ์ ขนดีโร. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาบรรจง ดิสรณ. (2560). ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม 4 ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรวินทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. *วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์*, 4(7), 50-61.
- ลิขิต อีรเวทิน. (2548). *คนไทยในอุดมคติ*. กรุงเทพฯ: แม็ค.

- วัฒนา แข่งไฟเราะ. (2555). *ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในสถาบันการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครกับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยช่วงปี พ.ศ. 2549-2554* (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุจิต บุญบงการ. (2537). *การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหารสถาบันทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี บุญเรือง. (2564). *การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป* (ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Tokyo: Aoyama Gakuin University.